

Nr 16.

Av herr **Berg, Robert, m. fl.**, om ändring i bestämmelserna rörande återkallelse av körkort.

I 21 § 1 mom. av gällande motorfordonsförordning den 23 oktober 1936 stadgas angående återkallande av körkort följande.

Har förare vid färd med motorfordon eller traktortåg i något för trafik-säkerheten väsentligt hänseende allvarligen åsidosatt honom såsom förare åliggande förpliktelser eller varit så påverkad av starka drycker, att han kan antagas ej hava ägt nödigt herravälde över sina handlingar, eller har förare eljest ådagalagt sådana egenskaper, att han icke vidare bör betros med *att innehava körkort*, skall länsstyrelse, som utfärdat körkortet, efter nöjaktig utredning återkalla detsamma. Vid sådan utredning må avseende icke fästas vid förseelse, vilken antecknats i det i 20 § 3 mom. omnämnda körkortsregistret mer än två år före begäendet av den förseelse, som giver anledning till att frågan om körkortets återkallelse upptages till prövning. Är fråga om straffbelagd förseelse, må återkallelse av körkort på grund av denna förseelse icke äga rum, förrän frågan om straff för förseelsen blivit genom domstols laga kraft ägande utslag avgjord, där länsstyrelsen ej finner uppenbart, att föraren är olämplig att föra motorfordon. Äro omständigheterna av den beskaffenhet, att anledning är att antaga, att föraren skall, utan att återkallelse av körkortet sker, låta sig rättas, och är ej fråga om förare, som vid färd med motorfordon varit så påverkad av starka drycker som ovan angives, må varning i stället meddelas. Återkallas körkort, skall därvid förklaras, att föraren, sedan viss tid, minst två månader och högst två år, gått till ända, på ansökan hos länsstyrelsen i det län som i 20 § 1 mom. sägs, äger få, om tiden angivits till ett år eller därunder, frågan om körkortets återbekommande och, om tiden angivits till över ett år, frågan om utfärdande av nytt körkort upptagen till prövning; dock skall beträffande förare, som vid färd med motorfordon varit så påverkad av starka drycker, som nyss sagts, tiden efter vilken dylik prövning först må ske, bestämmas till minst sex månader.

Om förares förmåga att föra motorfordon blivit så väsentligt nedsatt genom sjukdom, skada eller dylikt, att han ur trafiksäkerhetssynpunkt icke vidare bör betros med att föra motorfordon skall körkortet återkallas. Finnes grundad anledning till antagande att förhållande, som nyss sagts, föreligger, äger länsstyrelsen tillhålla föraren att inom viss tid förete nytt läkareintyg vid äventyr att körkortet eljest återkallas.

Uppstår fråga om återkallelse av körkort och föreligga därvid sådana omständigheter, att föraren uppenbarligen måste anses olämplig att föra motorfordon, må länsstyrelsen, redan innan slutligt beslut om återkallelse fattas, *återkalla körkortet i avvaktan på nämnda beslut*. Vid frågans slutliga prövning skall hänsyn tagas till den tid, körkortet på grund av sådant förordnande varit återkallat.

Har förare vid färd med motorfordon ådagalagt grov vårdslöshet eller visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom eller varit synbarligen överlastad av starka drycker eller har förare till följd av sjukdom, skada eller dylikt uppenbarligen förlorat förmågan att föra motorfordon utan risk för liv eller egendom, äger polismyndighet, som i 20 § 1 mom. sista stycket sägs, omhändertaga körkortet i avbidan på beslut av länsstyrelse huru med körkortet skall förfaras. Körkort som sålunda omhändertagits skall jämte redogörelse för de skäl, som föranlett omhändertagandet, inom 48 timmar insändas till länsstyrelse, på vars prövning frågan om körkortets återkallande ankommer; och åligger det länsstyrelsen att skyndsamt förordna, huruvida körkortet skall tills vidare återkallas eller till föraren återställas. I avbidan på dylikt förordnande vare föraren icke berättigad att föra motorfordon. (*Dagsböter, minst 10, M 39.*)

För omhändertagande av körkort till följd av onykerhet fordras sålunda högre berusningsgrad (synbarligen överlastad) än för »fylleri vid ratten».

Där återkallelse skett, åligger det föraren att efter anmaning överlämna körkortet till länsstyrelsen. (*Penningsböter, M 28.*)

Varder, efter anförda besvär, beslutet om återkallande upphävt, skall körkortet återställas till föraren.

Varning må ej överklagas.

Bestämmelsen är likalydande med motsvarande bestämmelse i 1930 års motorfordonsförordning med undantag av att den utöver automobil utsträckts att gälla motorfordon i allmänhet samt traktortåg samt att vid utredning om återkallande av körkort avseende icke må fästas vid förseelse, vilken antecknats i körkortsregistret mer än två år före begåendet av den förseelse, som giver anledning till att frågan om körkortets återkallelse upptages till prövning. Vidare har nytillkommit bestämmelsen att återkallelse av körkort på grund av straffbelagd förseelse icke må äga rum, förrän frågan om straff för förseelsen blivit genom domstols laga kraft ägande utslag avgjord, där länsstyrelsen ej finner uppenbart, att föraren är olämplig att föra motorfordon.

I sitt betänkande med förslag till förordning om motorfordon m. m. uttalade 1927 års motorfordonssakkunniga, att enligt svensk lagstiftning återkallelse av körkort icke vore att betrakta som ett straff utan som en preventivåtgärd, som vidtages för att skydda medborgarna mot den som visat sig farlig för den allmänna säkerheten. Indragning av körkort innebure för den som drabbades därav ett allvarligt intrång i hans medborgerliga rättigheter och — när det gällde en yrkeschaufför — ett avsevärt försämrande av hans förvärvsmöjligheter. Under dylika förhållanden, uttalade de sakkunniga, borde uppenbarligen återkallelse av körkort icke verkställas utan noggrann prövning från myndigheternas sida och endast då en persons farlighet som förare blivit till fullo ådagalagd. Detta vore enligt de sakkunniga uppenbarligen fallet beträffande förare, som vid färd med automobil befunnes så påverkad av starka drycker, att han kunde antagas ej hava ägt nödigt herravälde över sina handlingar. De sakkunniga framhöllo emellertid huru-

som trafiken med motorfordon allt mera omgärdats med säkerhets- och ordningsföreskrifter, vilkas överträdande torde innebära ringa eller ingen fara för det allmänna. Å vissa håll syntes emellertid utvecklingen gå i den riktning, att även överträdelse av sådana mindre viktiga trafikföreskrifter och ordningsbestämmelser, åtminstone vid upprepad förseelse, kunde för den felande medföra återkallelse av körkort. De sakkunniga uttalade såsom sin mening härutinnan, att dylika förseelser givetvis borde åtföljas av bestraffning, men att någon anledning att därjämte vidtaga den skyddsåtgärd, som indragning av körkort avsåge att utgöra, ej torde föreligga; förseelserna ådagalade ej, att vederbörande saknade de egenskaper, som måste förefinnas för att samhället skulle kunna betro honom att föra automobil. Endast när förare i något för trafiksäkerheten *väsentligt* hänseende åsidosatt honom såsom förare åliggande förpliktelse syntes körkortsindragning böra ifrågakomma. Ej heller då borde återkallelse vara obligatorisk. En ytterligare förutsättning härför borde enligt de sakkunnigas mening vara, att förseelsen vore av allvarigare karaktär.

Denna de sakkunnigas uppfattning kom till uttryck i den av dem föreslagna, och sedermera lagfästa formuleringen av bestämmelsen om körkortsindragning, enligt vilken för indragning förutsattes, att föraren i något för trafiksäkerheten *väsentligt* hänseende *allvarligen* åsidosatt honom såsom förare åliggande förpliktelse eller eljest ådagalagt sådana egenskaper, att han icke vidare borde betros att föra automobil.

Därest rätten till körkortsindragning varit begränsad till de fall, då förare i något för trafiksäkerheten *väsentligt* hänseende *allvarligen* åsidosatt sina förpliktelse, hade däremot från förarekårens sida icke varit något att erinra. Lagstiftaren torde icke heller ha åsyftat att medgiva något undantag från ifrågavarande förutsättning för det fall att indragningen sker på grund av att förare »eljest ådagalagt sådana egenskaper att han icke bör betros med att innehava körkort». I varje fall finns i de sakkunnigas betänkande intet som helst stöd för en sådan tolkning av bestämmelsen. Emellertid har länsstyrelsernas praxis i fråga om körkortsindragningar icke fasthållit vid ifrågavarande av de sakkunniga angivna principer utan ansluter tvärtom nära till den tidigare praxis, vilken av de sakkunniga påtalades. Att körkortsindragning sker i sådana fall, då föraren varit så påverkad av starka drycker, att han kan antagas ej ha ägt nödigt herravälde över sina handlingar, är helt naturligt, och däremot ha vi givetvis intet att erinra. Icke heller kan rimligen något vara att invända mot körkortsindragning i andra fall, där förarens farlighet för den allmänna säkerheten, såsom av de sakkunniga förutsattes skola ske, blivit till fullo ådagalagd. Såväl för den tjänsteställde chauffören som för yrkesutövare, som i sin verksamhet är hänvisad till att föra bil, måste det emellertid framstå såsom i hög grad orimligt och obilligt att återkallelse av körkort vidtages redan på grund av rena ordningsförseelser eller andra bagatellförseelser, såsom lindrigare kolli-

sioner, parkeringsföreseelser, underlåtenhet att giva körriktningstecken, försummelse i fråga om skatte- eller premiebetalning, försummelse av anmälningsskyldighet o. d. Emellertid synes praxis, i varje fall vid upprepande eller sammanträffande av dylika föreseelser, anse förutsättningar föreliggå för återkallelse.

Enligt vår mening bör det icke ifrågakomma, att körkort indrages i andra fall än då föraren ådagalagt grov vårdslöshet vid framförandet av motorfordon, med därmed förbunden risk för andras liv eller egendom. Körkortsindragningen bör alltså ges den karaktär, de sakkunniga tillade densamma, nämligen av ett skyddsmedel mot förare, som visat sig farlig för den allmänna säkerheten. För närvarande får indragningen i realiteten mycket ofta karaktären av ett moment i bestraffningen av den föreseelse, som föranlett återkallelsen.

På grund av vad vi sålunda anfört få vi anhålla,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om följande ändrade lydelse av 21 § mom. 1 av 1936 års motorfordonsförordning:

21 §

1 mom. Har förare vid färd med motorfordon eller traktortåg varit så påverkad av starka drycker, att han kan antagas ej hava ägt nödigt herravälde över sina handlingar eller eljest ådagalagt grov vårdslöshet eller uppenbar ligkiltighet för andra människors liv eller egendom, skall länsstyrelse
..... må ej överklagas.

Stockholm den 17 januari 1938.

Rob. Berg.

J. Hansson.

Rickard Lindström.